

Sporazum o skupnem evropskem tržišču

Te dni bo šest evropskih držav v Rimu podpisalo sporazum o skupnem evropskem tržišču. Sporazum naj bi bil, kakor računajo, popolnoma uresničen v razdobju 12 do 15 let s postopnim odpravljanjem sedanjih omejitev.

Na zadnjih sestankih zastopnikov vlad držav Male Evrope so se sporazumeli glede vključitve kmetijstva v skupno tržišče s postopnim odpravljanjem carin in kontingentov (kakor tudi pri industriji). Prav tako so dosegli soglasje glede postopnega izenačevanja dnin in socialnih dajatev v šestih državah s smotrom, da bi ustvarili enotne pogoje konkurence. Razen tega so sklenili vključiti v skupno tržišče prekomorska ozemlja držav članic ob skupnem prispevku za ekonomske in socialne investicije, ki so potrebne za razvoj teh ozemelj.

Dogovorili so se, da bo za prvih pet let ustanovljen investicijski sklad v višini 581,2 milijona dolarjev. Francija in Nemčija bosta vplačali v sklad po 200 milijonov dolarjev, Belgija in Nizozemska po 70, Italija 40 in Luksemburg 1,2 milijona dolarjev. Okrog 80% te vsote bodo porabili za financiranje investicij v francoskih ozemljih v Afriki.

Razen tega računajo z organiziranjem sklada za prekvalifikacijo delovne sile, ki bo služil prekvalificiranju delovne sile držav članic sporazuma, kolikor bi prišlo do večjih neskladnosti, propadanja ali preusmeritve značaja proizvodnje določenih industrijskih vej ali podjetij.

V nacionalnih parlamentih držav članic pričakujejo resne boje za ratificiranje tega sporazuma, ker so politične stranke glede vprašanj integracije Evrope ne strinjajo. Pričakujejo, da bo posebno v francoskem parlamentu prišlo do ostrega spopada med vlado in opozicijskimi strankami. Če bo sporazum o skupnem evropskem tržišču ratificiran, bi skrajni rezultat bil realizacija teženj šestih držav Male Evrope po večji osamosvojitvi v ekonomskem in političnem pogledu, seveda v okviru zahodnega bloka. Nov moment pri teh prizadevanjih predstavlja nedavni korak vlade Sovjetske zveze, katerega bistvo se reducira na predlog, da naj bi zahodne države opustile že dosežene aranžmaje na račun novega sporazuma, ki bi postavil ekonomsko integracijo na evropsko in ne na zahodnoevropsko osnovo.

Zmanjšana svetovna proizvodnja avtomobilov

Svetovna proizvodnja avtomobilov se je lani zmanjšala za 15% v primerjavi s prejšnjim letom in je znašala 11,5 milijona avtomobilov — tovornih in osebnih. Do tega zmanjšanja v svetovni proizvodnji avtomobilov je prišlo zaradi občutnega zmanjšanja proizvodnje avtomobilske industrije v ZDA in Veliki Britaniji.

Zaradi zasičenosti tržišča so lani v ZDA zaprli cele tovarne avtomobilov. Vse leto je bilo izdelanih skupaj 6,9 milijona avtomobilov, kar je le 75% proizvodnje, ki so jo dosegli l. 1955.

V Veliki Britaniji smo bili lani priče zelo ostre in resne stavke solidarnosti v

nekaterih večjih angleških tovarnah avtomobilov zaradi odpuščanja delavcev, katerega vzrok je delno bilo uvajanje avtomatizacije v proizvodni proces, delno pa zmanjšanje poslovne aktivnosti. Lani je Velika Britanija zmanjšala svojo avtomobilsko proizvodnjo za 19%. Izdelali so le nekaj nad milijon avtomobilov.

Zahodna Nemčija je realizirala proizvodnjo 1,1 milijona avtomobilov in s tem zavzela mesto, ki je dotlej pripadalo Veliki Britaniji kot drugemu največjemu svetovnemu proizvajalcu avtomobilov. Ta porast proizvodnje v Zahodni Nemčiji je spremljal tudi pomemben porast izvoza avtomobilov, posebno na tržišča ZDA in Latinske Amerike.

Francija in Italija sta skupaj izdelali 1,1 milijona avtomobilov.

Vse druge države sveta so izdelale lani 1,4 milijona avtomobilov, kar je za 10% več kakor l. 1955, s čimer se je povečal tudi odstotni delež teh držav v svetovni proizvodnji avtomobilov. Od teh držav so najpomembnejše proizvajalke avtomobilov ZSSR, Kanada, Avstralija, Japonska, Vzhodna Nemčija, Švedska, Češkoslovaška in Poljska.

V Jugoslaviji smo lani zaznamovali 4-odstotni porast v proizvodnji tovornih motornih vozil. Izdelanih je bilo 2.243 tovornjakov, med tem ko smo jih l. 1955 izdelali 2.160.

Svetovna proizvodnja jekla

ZDA, ki so v l. 1956 izdelale 104,4 milijona ton jekla, torej le 1,6 milijona ton manj kakor prehodno leto, ki so ga ocenjevali kot izredno ugodno, so še naprej daleč spredaj na čelu liste svetovnih proizvajalcev jekla. Druga je kakor prejšnja leta ZSSR s proizvodnjo 48,6 milijona ton, kar pomeni, da so v ZSSR izdelali 5,5 milijona ton jekla več kakor v l. 1955.

Zahodna Nemčija je prav tako povečala proizvodnjo jekla za okrog 2,2 milijona ton tako, da je v l. 1956 izdelala skupno 25,1 milijona ton.

Evropska skupnost za premog in jeklo je dosegla lani skupno proizvodnjo jekla v višini 56,7 milijona ton, kar jasno kaže, da ima v njenem okviru zahodnonemška proizvodnja daleč najpomembnejši položaj z nekaj več kakor 40% skupne proizvodnje, ki je bila ustvarjena za skupnost.

Proizvodnja jekla v Veliki Britaniji je bila lani skoraj na isti ravni kakor predlanskim in je dosegla 20,1 milijona ton.

V Jugoslaviji smo lani proizvodnjo jekla povečali za 10 odstotkov. Proizvedli smo 877.000 ton surovega jekla v primerjavi z 805.000 tonami v l. 1955.

Stavka angleških ladjedelniških delavcev

Pred 37 dnevi je prišlo v Veliki Britaniji do stavke ladjedelniških delavcev, v kateri sodeluje okrog 200 tisoč stavkarjev, tako da so praktično vse britanske ladjedelnice zaprte. Ustavili so delo na 600 ladjah, kar preti povzročiti Veliki Britaniji v sedamdeset velikkem povpraševanju po novih ladjah resne izgube.

Do stavke je prišlo zato, ker je združenje delodajalcev odklonilo zahtevo sindikata, da bi delavske zasluzke povečali za 10%. Delodajalci so celo odklonili, da bi začeli kakršna koli pogajanja z zastopniki delavcev.

Poziv sindikata ladjedelniških delavcev

na stavko, ki je nato sledil, je pokazal, da je tudi druga stran zavzela zelo odločno stališče in da je spopad neizbežen.

Kolikor ne bo dosežen sporazum med delavci in delodajalci, bodo britanski kovinarji začeli z delnimi stavkami, od 6. aprila naprej pa so napovedali splošno stavko 2 milijona pripadnikov sindikata kovinarjev. Stavki se bo, kakor kaže, pridružilo tudi 360 tisoč železničarjev. Kolikor bi do tega prišlo, bi bila to največja stavka v Angliji od l. 1926.

Povečanje brezposelnosti v Zahodni Nemčiji

V Zahodni Nemčiji je prišlo ob koncu leta do povečanja števila brezposelnih. Po poročilu Državne banke Zahodne Nemčije se je število brezposelnih do konca decembra 1956 povečalo od 447.000 na 1,2 milijona brezposelnih, kar je mnogo več, kakor se je povečalo število brezposelnih v enakem razdobju predlanskim.

Protestna stavka francoskih rudarjev

Pred približno 10 dnevi je bila v Franciji kratkotrajna, vendar zelo močna stavka. Generalna konfederacija dela in Centrala katoliških sindikatov sta pozvali svoje člane, naj stopijo v enodnevno stavko v znak protesta proti vladnemu sklepu, da ne bo sprejela njenih zahtev glede povečanja delavskih zasluzkov. Pogajanja, ki so jih imeli zastopniki sindikata z vlado, niso uspela, vlada pa je utemeljila svoje stališče s težavnim gospodarskim položajem Francije.

Tej 24 urni stavki se je odzvalo 300.000 rudarjev, kar predstavlja veliko izgubo za proizvodnjo, čeprav je bila stavka zelo kratka. To posebno velja za premogovnike, ki tudi sicer nimajo dovolj delavcev.

Program gospodarskega razvoja Brazilije

Po petletnem »Programu gospodarskega razvoja Brazilije«, ki je tesno povezan z imenom braziljanskega predsednika Kubička, si bo Brazilija v bližnjem razdobju prizadevala rešiti nekatere izmed svojih gospodarskih problemov, pri čemer poudarjajo zlasti razvoj energetičnih virov in pospeševanje kmetijstva.

Po tem programu bi se morala proizvodnja premoga povečati od 2,5 milijona ton v l. 1956 na 4 milijone ton v l. 1960. Program povečanja ekstrakcije nafte je najvažnejša postavka Kubičkovega plana, ker obremenjuje danes uvoz nafte in naftinih derivatov najbolj braziljanski uvoz. Pri tem je opazna težnja po resnem nadaljnjem in stalnem povečevanju uvoza nafte. Brazilija je l. 1956 povečala uvoz nafte na 5,6 milijona ton v primerjavi z 1,6 milijona ton v predhodnem letu. Res je, da se je hkrati zelo zmanjšal uvoz naftinih derivatov, kar pomeni, da so bolj izkoriščali domače rafinerije. Po programu se bo proizvodnja nafte v petletnem razdobju povečala za petkrat ali od 40 na 200 tisoč barilov na dan.

Na področju kmetijstva določa program nekatere ukrepe za pospeševanje kmetijske proizvodnje, ki sloni na ekstenzivnih metodah obdelovanja zemljišč. Planirali so, da se bosta povečali uporaba in proizvodnja umetnih gnojil od 570 tisoč ton v l. 1956 na 1,2 milijona ton v l. 1960. Hkrati naj bi se povečalo število traktorjev v kmetijstvu od 40 na 115 tisoč.